

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning (RP 13/2025 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansråd, enhetschef Janne Öberg, finansministeriet
- regeringsråd Anne-Marie Brisson, undervisnings- och kulturministeriet
- specialsakkunnig Riikka Ristinen, arbets- och näringsministeriet
- enhetschef, undervisningsråd Laura Francke, Utbildningsstyrelsen
- direktör Okku Kalliokoski, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- direktör Kaisa Post, Regionförvaltningsverket i Lappland
- utbildningschef Irmeli Myllymäki, Finlands Kommunförbund
- jurist Ira Hietanen-Tanskanen, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- expert Aleksí Sandroos, Bildningsbranschen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- riksdagens justitieombudsmans kansli.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att regionförvaltningsverken och ansvarsområdet för miljöfrågor vid närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) samt de tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira sköter centraliseras till ett nytt riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverk. Dessutom föreslås det att det utifrån de nuvarande 15 NTM-centralerna inrättas 10 regionala livskraftscentraler. I propositionen föreslås det att andra lagar som hänför sig till statens regionförvaltningsreform ändras. I dessa lagar görs närmast tekniska korrigeringar till följd av reformen. Kulturutskottet har granskat försla-

Utlåtande KuUU 2/2025 rd

get med avseende på sitt ansvarsområde. Utskottet instämmer i sakkunnigyttrandena och anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte.

Inom kulturutskottets ansvarsområde sköter regionförvaltningsverken uppgifter i anslutning till undervisning och småbarnspedagogik samt biblioteks-, idrotts- och ungdomsväsendet. Regionförvaltningsverken utvärderar också basservicen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna har i anslutning till kontinuerligt lärande skyldighet att samarbeta med Utbildningsstyrelsen och en central roll i samordningen av utvecklingen av livslång vägledning i regionerna. Närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter också verkställighetsuppgifter i anslutning till EU:s strukturfonder inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde samt uppgifter som gäller främjande av kultur och konst.

Utskottet välkomnar reformens mål att effektivisera och förenhetliga den riksomfattande styrningen och främja likabehandling genom att harmonisera tillstånds- och tillsynsverksamheten, behandlingsprocesserna samt tolknings- och avgörandep Praxis. Genom riksomfattande och enhetlig laglighetsövervakning och laglighetsstyrning kan man också stärka en jämlik tillgång till och kvalitet på tjänsterna. Utskottet anser det viktigt att man i reformen ser till att den regionala sakkunskapen bevaras, att det finns ett tillräckligt nätverk av verksamhetsställen och att statens regionförvaltning kan utgöra en utvecklingspartner för kommunerna och landskapen. I tvåspråkiga områden bör man beakta regionförvaltningens möjligheter att betjäna på båda nationalspråken.

Regionförvaltningsverken har gett undervisningssektorn allmän informationsstyrning och fram till 2025 fortbildning för lärare. De har haft omfattande regionala nätverk genom vilka man har kunna samla ledningen och personalen inom fostran och utbildning i utbildning och dela bästa praxis. Regionförvaltningsverken har haft en betydande utbildningsuppgift också inom sektorerna idrott, ungdom och bibliotek. Utskottet betonar att tillgången till fortbildning som beaktar de regionala behoven hos personalen inom områdena idrott, ungdom och bibliotek också i fortsättningen bör tillgodoses.

När nya ämbetsverk inrättas är det viktigt att informera tillräckligt om saken. Kundernas rättsskydd förutsätter att de informeras om nya förvaltningsstrukturer och ämbetsverkens uppgifter och bland annat att verken snabbt får fungerande webbplatser. I synnerhet bör det vid benomförande av reformen beaktas att också barn och unga får specifik information om de rättsmedel som står till deras förfogande och att ämbetsverkets behandlingsprocesser är så barnvänliga som möjligt.

I den aktuella propositionen (s. 545) sägs det att propositionens lagförslag om ändring av lagen om grundläggande utbildning måste samordnas med proposition RP 212/2024 rd, som är under behandling i riksdagen. I båda propositionerna föreslås det att 42 d § i lagen om grundläggande utbildning ändras. Utskottet konstaterar att det i proposition RP 212/2024 rd föreslås att det till lagen om grundläggande utbildning också fogas nya 41 a—d § om regionförvaltningsverkets behörighet inom utbildningsväsendet. Utskottet vill fästa förvaltningsutskottets uppmärksamhet vid att också de bestämmelserna måste beaktas vid samordningen av lagförslagen så att ordet regionförvaltningsverket ändras till tillstånds- och tillsynsverket.

Utlåtande KuUU 2/2025 rd

I det förslag till lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik som ingår i propositionen föreslås det att lagens 51 § 4 mom. upphävs. I paragrafens 5 mom. föreslås det tekniska ändringar, det vill säga ändring av ämbetsverkens namn till följd av ämbetsverksreformen. I det gällande 5 mom. föreskrivs det att undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utarbetar en resultatmålshandling för att målen för småbarnspedagogiken ska uppnås, efter att ha förhandlat om saken med social- och hälsovårdsministeriet. Bakgrunden till regleringen har varit behovet av att föreskriva om undervisnings- och kulturministeriets deltagande i styrningen av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Med beaktande av att det i förslaget till lag om Tillstånds- och tillsynsverket föreskrivs om styrning i 4 kap. och att alla uppgifter inom småbarnspedagogiken i fortsättningen sköts vid Tillstånds- och tillsynsverkets avdelning för småbarnspedagogik, utbildning och kultur, utbildning och kultur samt under ledning av undervisnings- och kulturministeriet, föreslår kulturutskottet med hänvisning till erhållen utredning att förvaltningsutskottet föreslår att 51 § 5 mom. i lagen om småbarnspedagogik upphävs som onödigt.

För att målen för reformen ska nås och till exempel för att behandlingstiderna för klagomål ska jämnas ut och en effektiv tillsyn genomföras krävs det tillräckliga personalresurser. Utskottet betonar att man noggrant bör bevaka och bedöma hur resurserna räcker till från och med reformens början och se till att eventuella brister åtgärdas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 8.4.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
medlem Maaret Castrén saml
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Inka Hopsu gröna (delvis)
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Milla Lahdenperä saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Pia Lohikoski vänst (delvis)
medlem Nasima Razmyar sd (delvis)
medlem Sara Seppänen saf
medlem Jaana Strandman saf
medlem Oskari Valtola saml
ersättare Marko Kilpi saml.

Utlåtande KuUU 2/2025 rd

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.